

Ақтөбе облысының мәдениет, мұрағаттар және құжаттама
басқармасы

Сағи Жиенбаев атындағы облыстық жасөспірімдер
кітапханасы

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ,
АЛЫС ЖӘНЕ ЖАҚЫН ШЕТ ЕЛДЕРДІҢ,
2023 ЖЫЛЫ АТАЛЫП ӨТІЛЕТІН
ЖӘНЕ ЕСКЕ АЛЫНАТЫН
КҮНДЕРІ**

Алғы сөз

С.Жиенбаев атындағы облыстық жасөспірімдер кітапханасы Сіздердің назарларыңызға «Қазақстан Республикасының, алыс және жақын шет елдердің 2023 жылы аталып өтілетін және еске алынатын күндері» атты күнтізбені ұсынып отыр.

Күнтізбе келесі бөлімдерден тұрады:

- Қазақстан Республикасы бойынша аталып өтілетін және еске алынатын күндері;
- Нақты айы мен күні анықталмаған атаулы күндер;
- Алыс және жақын шет елдері бойынша аталып өтілетін және еске алынатын күндері;
- 2023 жылғы мерейтойлық кітаптар.

Күнтізбеде Қазақстандық, Ресейлік және шет елдің белгілі әдебиет пен өнер қайраткерлері, сонымен бірге ҚР ұлттық, мемлекеттік, кәсіби және халықаралық мерекелері қамтылған.

Жасөспірімдерге қызмет көрсететін кітапханашыларға және де басқа да қызығушылық білдіретін мамандарға 2023 жылы көпшілік шаралар ұйымдастыруда, библиографиялық анықтама орындау, оқырмандарға ақпарат беру және т.б. шараларда осы күнтізбе көмек көрсететініне сеніміміз мол.

**Қазақстан Республикасында
2023 жылы аталып өтілетін және еске алынатын
күндері**

Қаңтар

1 қаңтар - Қазақстанның мәдениет қызметкері, профессор, сазгер, дирижер **Қайырғали Қожамбаевтың** туғанына 85 жыл (1938)

1 қаңтар - шығыстанушы, филолог, жазушы **Мұрат Әуезовтың** туғанына 80 жыл (1943)

1 қаңтар - Қазақстанның халық әртісі **Бикен Римованың** туғанына 100 жыл (1923-1999)

1 қаңтар - ақын, жазушы, аудармашы **Ермек Өтетілеуовтің** туғанына 85 жыл (1938-2006)

Ақпан

2 ақпан - әнші, сазгер, Қазақстанның халық әртісі **Алтынбек Қоразбаевтың** туғанына 75 жас (1948)

2 ақпан - жазушы, драматург **Берік Ыбырашұлы Қорқытовтың** туғанына 95 жыл (1928-2006)

10 ақпан - жазушы, сыншы, аудармашы **Зейнолла Серікқалиұлының** туғанына 85 жыл (1938-2004)

11 ақпан - актер, Қазақстан Республикасының халық әртісі, Мемлекеттік сыйлықтың лауреаты **Юрий Борисович Померанцевтың** туғанына 100 жыл (1923)

28 ақпан - «Абай» журналы, жарыққа шыққанына 105 жыл (1918)

Наурыз

1 наурыз - Жоңғар шапқыншылығына қарсы күрестің қаһарманы **Бақай батырдың** туғанына – 320 жыл (1703-1802)

13 наурыз - сазгер, халық әртісі **Мұқан Төлебаевтың** туғанына – 110 жыл (1913-1960)

15 наурыз - скрипкашы **Айман Мұсаходжаеваның** туғанына – 65 жыл (1958)

21 наурыз - **Арыстанбай батырдың** туғанына - 330 жыл (1693-1748)

24 наурыз -театр әртісі, ҚР мәдениет қайраткері **Наурызов Байеділ Обайдоллаұлының** туғанына 75 жыл (1948)

Сәуір

3 сәуір - қазақ халқының батыры **Аманкелді Имановтың** туғанына – 180 жыл (1843-1919)

16 сәуір - ҚР халық әртісі, әнші **Роза Үмбетқызы Жаманованың** туғанына – 95 жыл (1928) (Ақтөбе қаласы)

23 сәуір - жазушы –жауынгер, халық қаһарманы **Қасым Қайсеновтың** туғанына 105 жыл (1918-2006)

24 сәуір - алаш қозғалысының қайраткері **Халел Досмұхамедовтың** туғанына – 140 жыл (1883-1937)

Мамыр

2 мамыр - ақын **Сәкен Иманасовтың** туғанына – 85 жыл (1938)

9 мамыр - жазушы **Сейдахмет Бердіқұловтың** туғанына 80 жыл (1933-1994)

Маусым

24 маусым - тарихшы **Байдосов Зәкіратдин Байдосұлы** туғанына 90 жас (1933) (Шалқар ауданы)

25 маусым – ақын **Мағжан Жұмабаевтың** туғанына – 130 жыл (1893-1938)

Шілде

24 шілде - аса көрнекті ақын, ойшыл ғалым, композитор, аудармашы **Шәкәрім Құдайбердиевтің** туғанына - 155 жыл (1858-1931)

шілде - әнші, актер, музыкант **Әміре Қашаубаевтың** туғанына -135 жыл (1888-1934)

шілде - «Балдырған» журналының тұңғыш рет жарыққа шыққанына 65 жыл (1958)

Тамыз

9 тамыз - жазушы, драматург, прозаик **Әкім Таразидің** туғанын 90 жыл (1933)

15 тамыз - Қазақстан Жазушылар одағының мүшесі **Өтежан Нұрғалиевтің** туғанына 85 жыл (1938)
(Байғанин ауданы)

15 тамыз - ақын, әдебиетші **Ғафу Қайырбековтың** туғанына - 95 жыл (1928 – 1994)

тамыз - даңқты **Төле би** бабамыздың туғанына - 6жыл (1663-175

батыр, әрі қолбасшы **Әбілқайыр ханның** туғанына - 330 жыл (1693-1748)

атақты қобызшы, күйші, композитор **Ықылас Дүкенұлының** туғанына - 180 жыл (1843-1916)

Қыркүйек

13 қыркүйек - халық әртісі, биші **Нүрсұлу Елубайқызы Тапалованың** туғанына - 100 жыл (1923-1999)

26 қыркүйек - қазақтың көрнекті ақыны **Тайыр Жароковтың** туғанына 115 жыл (1908-1965)

28 қыркүйек – көрнекті жазушы, драматург **Оралхан Бөкейдің** туғанына 80 жыл (1943-1993)

Қазан

1 қазан - жазушы, педагог, қоғам қайраткері
Спандияр Көбеевтің туғанына - 145 жыл (1878-1956)

10 қазан - **Әйтеке бидің** туғанына 345 жыл (1678-1734)

12 қазан - суретші **Шәкен Ниязбековтың** туғанына – 85 жыл (1938)

23 қазан - жазушы, драматург, жаңа заманның классигі **Тахауи Ахтановтың** туғанына - 100 жыл (1923-1994) (Шалқар ауданы)

28 қазан - ақын, демократ **Сұлтанмахмұт Торайғыровтың** туғанына 130 жыл (1893-1920)

29 қазан - қазақтың халық жазушысы, ақын **Мұзафар Әлімбаевтың** туғанына - 100 жыл (1923)

Қараша

8 қараша – жазушы, аудармашы **Сейдеханов Көбей Сейдеханұлының** туғанына – 95 жыл (1928-1996)

10 қараша – ақын **Нұтфолла Шәкеновтің** туғанына –95 жыл (1928-1983)

22 қараша - қазақ жазушысы, ақын, әдебиет сыншысы **Тәкен Әлімқұловтың** туғанына - 105 жыл (1918-1987)

Желтоқсан

12 желтоқсан - қырғыз жазушысы, қоғам және мемлекет қайраткері **Шыңғыс Айтматовтың** туғанына - 95 жыл (1928)

13 желтоқсан - қазақ жазушысы **Жекен Жұмахановтың** туғанына 110 жыл (1913-1978)

15 желтоқсан - қазақ халқының жазушысы **Қалижан Бекхожиннің** туғанына 110 жыл (1913-1990 жж)

17 желтоқсан - қазақ жазушысы, Қазақстан Жазушылар Одағының мүшесі **Өтебай Қанахиннің** туғанына 100 жыл (1923-1991)

24 желтоқсан - Қазақстанның халық жазушысы драматург, аудармашы, қоғам қайраткері **Қалтай Мұхамеджановтың** туғанына 95 жыл (1928-2001)

25 желтоқсан - қазақтың аса көрнекті жазушысы **Хамза Есенжановтың** туғанына - 115 жыл (1908-1974)

Айы мен күні белгісіз аталып өтілетін және еске алынатын күндерінің тізбегі

920 жыл – Қожа Ахмет Иасауи - ғұлама (1103)

330 жыл – Арыстанбай Айбасұлы батыр (1693-1748)

- 280 жыл – Барақ Сатыбалды батыр (1743-1840)
- 275 жыл – Шал ақын Тілеуке Күлекеұлы - суырып салма ақын (1748-1849)
- 220 жыл – Махамбет Өтемісұлы - 1836-38 ж. ұлт-азаттық көтеріліс көсемдерінің бірі, ақын (1803-1846)
- 220 жыл – Есет батыр (1803-1889)
- 200 жыл – Құрманғазы Сағырбайұлы - күйші-композитор (1823-1889)
- 180 жыл – Мұрат Мөңкеұлы – айтыскер ақын, жырау (1843-1906)
- 180 жыл – Ықылас Дүкенұлы – күйші-қобызшы, композитор (1843-1916)
- 165 жыл – Мәшһүр Жүсіп Көпейұлы – ақын (1858-1931)
- 165 жыл - Сарышолақ Боранбайұлы- ақын (1858-1929)
- 160 жыл – Сары Батақұлы - ақын, әнші, сазгер (1863-1894)
- 145 жыл – Сара Тастанбекқызы - қазақ халқының ақыны (1878-1916)
- 125 жыл - Темірбек Қараұлы Жүргенов– мемлекет қайраткері (1898-1939) (Ырғыз ауданы)
- 115 жыл - Ақтөбе мешіті (1908)

105 жыл – Кеңес одағының батыры Абдулла (1918 – 1944) (Қобда ауданы)

80 жыл – Ақтөбе қалалық кітапханасы (1943)

Қазақстан жазушыларының мерейтой кітаптары

85 жыл

Дихан Әбілев «Сырлы шкафтың сыры» әңгіме

Мұхтар Әуезов «Көксерек» повесть

90 жыл

Лияс Жансүгіров «Жаңа туған» поэма (1933)

85 жыл

Сейтжан Омаров «Бақыт» әңгіме

Дихан Әбілев «Шалқыма» поэма (1938)

80 жыл

Дихан Әбілев «Майданбек» поэма (1943)

75 жыл

Ғабиден Мұстафин «Миллионер» повесть

70 жыл

Ғабит Мүсірепов «Оянған өлке» роман (1953)

Сафуан Шаймерденов «Болашаққа жол» роман (1953)

Сапарғали Бегалин «Жас бұтақ» әңгімелер (1953)

Сапарғали Бегалин «Цимлян теңізі» повесть (1953)

Хамит Ерғалиев «Сенің өзенің» поэма (1953)

65 жыл

Зейін Шашкин «Тоқаш Бокин» роман

Әнуар Әлімжанов «Белый друг, желтый друг, черный друг» әңгіме

Хамит Ерғалиев «Құрманғазы» поэма

Кемел Тоқаев «Тасқын» повесть

Мәриям Хакімжанова «Ана жүрегі»

60 жыл

Ғафу Қайырбеков «Күн баласы» әңгімелер (1963)

Әнуар Әлімжанов «Караван идет к солнцу» повесть (1963)

Ғабиден Мұстафин «Очевидец» роман (1963)

Хамза Есенжанов «Көп жылдар өткен соң» роман (1963)

Қалмұқан Исабаев «Бетпе-бет» роман (1963)

Бауыржан Момышұлы «Наш генерал» повесть (1963)

55 жыл

Дүкенбай Досжанов «Атшабар бала» әңгіме

Лияс Есенберлин «Ғашықтар» повесть (1968)

Сайын Мұратбеков «Отау үй» әңгіме

50 жыл

Дүкенбай Досжанов «Жібек жолы» роман (1973)

Жүмекен Нәжімеденов «Ақ шағыл» роман (1973)

Дулат Исабеков «Қара шаңырақ» повесть (1973)

45 жыл

Шерхан Мұртаза «Қызыл жебе» 1-ші кітап роман

Қалдарбек Найманбаев «Беймезгіл қонақ» әңгіме

Дүкенбай Досжанов «Кісі ақысы» роман

Кәсіби мерекелер

17 маусым – Медицина қызметкері күні – маусымның үшінші жексенбісі

24 маусым – Баспасөз күні – маусымның соңғы жексенбісі

22 шілде - Metallург күні – шілденің үшінші жексенбісі

5 тамыз - Көлік және байланыс қызметкерлері күні – тамыздың бірінші жексенбісі

12 тамыз - Құрылысшы күні – тамыздың екінші жексенбісі

19 тамыз - Спорт күні – тамыздың үшінші жексенбісі

26 тамыз - Шахтер күні – тамыздың соңғы жексенбісі

2 қыркүйек – Мұнай-газ кешені қызметкерлерінің күні – қыркүйектің бірінші жексенбісі

6 қазан – Мұғалімдер күні – қазанның бірінші жексенбісі

18 қараша – Ауыл шаруашылығы қызметкерлерінің күні – қарашаның үшінші жексенбісі

16 желтоқсан – Энергетик күні – желтоқсанның үшінші жексенбісі

Қазақстан Республикасының Ұлттық мерекесі

16-17 желтоқсан – Қазақстан Республикасының Тәуелсіздік күні.

1 шілде – домбыра күні

Қазақстан Республикасының Мемлекеттік мерекелері

1-2 қаңтар – Жаңа жыл.

8 наурыз – Халықаралық әйелдер күні.

21-23 наурыз – Наурыз мерекесі.

1 мамыр – Қазақстан халықтарының бірлігі мен ынтымақтас күні.

9 мамыр – Жеңіс күні.

6 шілде – Астана күні.

30 тамыз – Қазақстан Республикасының Конституция күні.

1 желтоқсан –Тұңғыш Президент күні.

Қазақстан Республикасындағы кәсіптік және өзге де мерекелер.

Сәуір айының бірінші жексенбісі –Геологтар күні.

12 сәуір – Ғалымдар күні.

7 мамыр – Отан қорғаушылар күні.

21 мамыр - Мәдениет және өнер қызметкерлерінің күні.

31 мамыр – Саяси қуғын – сүргіндер құрбандарын еске алу күні.

4 маусым - Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздері күні (1992) Қазақстан Республикасының

мемлекеттік рәміздерінің қабылданғанына 30 жыл
(1992)

5 маусым - Экологтар күні.

23 маусым – Полиция күні.

Маусым айының үшінші жексенбісі – Медицина қызметкері күні.

Маусымның соңғы жексенбісі – Байланыс және ақпарат қызметкерлері күні.

Шілденің үшінші жексенбісі – Metallург күні.

2 шілде – Дипломаттар қызметкерлерінің күні.

Тамыздың бірінші жексенбісі – Көлік және байланыс қызметкерлері күні.

Тамыздың екінші жексенбісі – Құрылысшы күні.

Тамыздың үшінші жексенбісі – Спорт күні.

Тамыздың соңғы жексенбісі – Шахтер күні.

1 қыркүйек – Білім күні. День знаний.

Қыркүйектің бірінші жексенбісі – Мұнай-газ кешені қызметкерлерінің күні.

Қыркүйектің екінші жексенбісі – Отбасы күні.

5 Қыркүйек– Қазақстан Республикасы халықы тілдері күні.

Қыркүйектің соңғы жексенбісі – Еңбек күні.

28 қыркүйек – атом саласы қызметкерлерінің күні.

Қазанның бірінші жексенбісі - Мұғалімдер күні.

18 қазан – Рухани келісім күні.

15 қараша – Ұлттық валюта – теңге күні.

Қарашаның үшінші жексенбісі – Ауыл шаруашылығы қызметкерлерінің күні.

Желтоқсанның үшінші жексенбісі – Энергетик күні.

Бүкіләлемдік және халықаралық мерекелер

25 қаңтар – Татьяна күні. Ресей студенттерінің күні.

3 наурыз – Бүкіләлемдік жазушылар күні.

21 наурыз – Бүкіләлемдік жер күні.

21 наурыз – Бүкіләлемдік поэзия күні.

1 сәуір – Күлкі күні.

1 сәуір – Халықаралық құстар күні.

2 сәуір – Халықаралық балалар кітабы күні.

7 сәуір – Бүкіләлемдік денсаулық күні.

12 сәуір – Бүкіләлемдік авиация және ғарыш күні.

15 сәуір – Бүкіләлемдік мәдениет күні.

18 сәуір – Халықаралық ескерткіштер мен тарихи орындар күні.

23 сәуір – Бүкіләлемдік кітап және авторлық құқық қорғау күні.

24 сәуір – Халықаралық жастар ынтымақтастығы күні.

15 мамыр – Халықаралық отбасы күні.

18 мамыр – Халықаралық мұражай күні.

1 маусым – Халықаралық балаларды қорғау күні.

5 маусым – Бүкіләлемдік қоршаған ортаны қорғау күні.

23 маусым – Бүкіләлемдік Олимпиада күні.

26 маусым – Халықаралық есірткі және есірткі саудасымен күрес күні.

27 маусым – Жастар күні.

- 1 қазан – Халықаралық қарттар күні.
23 қазан – Халықаралық мектеп кітапханаларының күні.
10 қараша – Бүкіләлемдік жастар күні.
16 қараша – Халықаралық толеранттық күні.
17 қараша – Халықаралық студенттер күні.

Діни мерекелер

- 7 қаңтар – демалыс күн – «Рождество» мейрамы.
Белгіленген кестеге сәйкес «Құрбан айт» - демалыс күн.

Шығаруға жауапты:

С.Жиенбаев атындағы
облыстық жасөспірімдер
кітапханасының директоры

Г.Н.Калдина

Инновациялық және әдістемелік
жұмыстар бөлімінің меңгерушісі

А.А.Ермекбаева

Құрастырған:

Әдіскер

Г.Е.Өтегенова